

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her:

<https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

A. Pontoppidan:

Kampen ved Hokkerup

9 april 1940.

Kbhvn. 1950.

94519
"113, no 47"
Kob, cell.

192/1006/6:11

Bl. 67
Bl. 150

København i april 1950

*I anledning af 10-årsdagen for 9. april 1940
fremsender vi herved et mindeskrift, tilegnet sergent
C. H. Vous, der faldt i kampen ved Hokkerup.*

Med venlig hilsen

„DANSK UNDEROFFICERSFORENING AF 1939“
OG
„UNDEROFFICEREN“s FORLAG

KAMPEN VED HOKKERUP

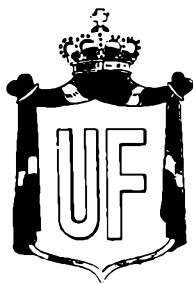
DEN 9. APRIL 1940

FORAARET 1950
UNDEROFFICERENS FORLAG
KØBENHAVN

Sergeant C. H. Vous
in memoriam

Det er paa Opfordring af
»UNDEROFFICEREN«,
at Kaptajn Axel Pontoppidan
har udarbejdet dette Bidrag til
4. BATAILLONS
smukke Krigshistorie.

Gennem alle Tider beretter Den danske Hærs Historie om vore udmærkede Underofficerer, der har kæmpet modigt og tappert Side om Side med Hærens øvrige Befalingsmænd og den menige Mand — saaledes i de slesvigske Krige, hvor mange nævnes med Hæder, og senest paa flere forskellige Steder i Landet den 9. April 1940. Og selv om der naturligvis ikke her skal drages større Sammenligninger mellem Kampene ved Dybbøl og de ganske kortvarige Fægtninger den 9. April, kan det dog fastslaas, at vore Soldater som værdige Arvtagere efter Fædrene paa Dybbøl alle var besjælede af den rette Aand og Pligtfølelse og i disse Fægtninger Traditionen tro kæmpede uforfærdet mod Verdens bedst uddannede og udrustede Tropper — Den tyske Hær. — ..

Men ogsaa den danske Underofficers Indsats fra Fredens Dage nævnes med Ærbødighed for Troskab og Kærlighed til dens Gerning, saaledes at dette Korps ved dets Eksempel i det hele taget har indskrevet sig et meget smukt Navn i vor Hær, saavel i Krig som i Fred.

Minderne fra den 9. April, vel nok den mørkeste Dag i vort Lands Historie, er dyrebare og alvorlige, men dog isprængt Oplevelser, der kan gøre en dansk Mand stolt og glad over at have været Soldat netop den Dag, hvor vore Soldater uden Tøven kastede sig ud i en Opgave, som de paa Forhaand vidste var haabløs — ud over at have Æren i Behold.

Blandt de Underofficerer, der i trofast Pligtopfyldelse kæmpede denne Dag, skal her nævnes:

Sergent Carl Henrik Vous,

som i Aar for 10 Aar siden gav sit Liv for Danmark.

Det var som bekendt under fortvivlede Forhold, navnlig i Begyndelsen af Aaret 1940, vore forskellige Afdelinger, hvor de end befandt sig, havde at forholde sig. Udsigterne til Krig blev større og større fra Dag til Dag, og disse usikre Forhold følte ikke mindst indenfor Garnisonerne i Sønderjylland med denne Landsdels totale Mangel paa Forsvarsanlæg.

Alt i alt var der paa dette Tidspunkt kun ca. 1600 Mand i hele Sønderjylland, og heraf havde kun ca. 650 over et halvt Aars Uddannelse. Med denne ringe Styrke saavel talmæssigt som uddannelsesmæssigt var det udelukket at etablere et virkeligt Forsvar af den ca. 50 km lange Landegrænse. Planerne gik derfor ogsaa ud paa »kun« at gøre Modstand ved de vigtigere nordgaaende Veje.

Af de mange Træfninger, der fandt Sted her, skal omtales:

Kampen ved Hokkerup,

ikke fordi der under denne Træfning er foregaaet Kamphandlinger, som staar over Kampe andetsteds, hvor danske Soldater har vist Mod og Dødsforagt, men fordi Danske Underofficerer særlig vil hædre Sergent Vous, som her fandt Heltedøden, og til hvis Minde og Ære disse Blade skal tale.

Det Kompagni, som Sergent Vous tilhørte — 4. Bataillons 2. fra Odense med Kaptajn Louis Nielsen som Chef — bestod af Cyklister, der var mødt den 5. Oktober 1939 og saaledes ikke fuldt uddannede, og som 9. April var indkvarteret i Kværs. Kompagniets Styrke var paa 2 Cyklistdelinger à 3 Rekylgæværgupper, 1 Cyklistdeling à 4 Rekylgæværgupper og 1 Cyklistdeling à 2 Trefodsgrupper. Kommandør for 4. Bataillon (Rekrut- og Beredskabsstyrke) var Oberstløjtnant S. E. Claussen, der med 1. og 4. Kompagni (Motorcyklister med 20 mm Kanoner) tilligemed 2. Fodfolkspionerbataillons Afværgekompagni, der bestod af 2 Delinger à 2 20 mm Kanongrupper og 2 Tre-

fodsgrupper samt 1 Deling paa 2 20 mm Kanongrupper og 1 Trefodsgruppe — Kaptajn S. A. Schack — laa paa Søgaard, hvor Chefen for 2. Fodfolkspionerbataillon, Oberstløjtnant P. Hintz, var Kommandant. 3. Kompagni var indkvarteret i Kliplev. 2. Kompagni laa samlet i Kværs Forsamlingshus og paa Kværs Kro.

Søgaard ligger ved Hovedvej 10 i et smukt, ret kuperet Terrain og venlig Egn midtvejs mellem Sønderborg og Tønder, et Terrain, der mod Øst gaar over i bølgende Agre med levende Hegn, Enge og Skove, med idelige Glimt af Fjorde og Bælt, og som mod Vest viser Hedestrækninger med Enge om de mange Vandløb, der alle søger i Retning af Marsken. —

Uventet kom Tyskernes Angreb ikke, hvorfor ogsaa Bataillonens tilligemed de øvrige Jyske Afdelinger efter Divisionens Ordre havde ligget i Beredskab hele Natten. Man hvilede fuldt paaklædt paa Sengene — alle Døre stod aabne, og alle Motorkøretøjer rede i Gaarden.

Hvorledes et Angreb skulde imødegaaes var Genstand for idel Samtale Mand og Mand imellem og mere og mere præget af den Raadvildhed, ja, Usikkerhed, der herskede i Garnisonerne i Sønderjylland. —

»Skal der kæmpes? — Maa der kæmpes, naar Tyskerne gaar over Grænsen?» Saadanne og lignende Udtalelser faldt stadig — i Forbindelse med

f. Eks.: »Hvis Tyskerne kommer, kan vi da ikke bare skyde paa dem — de har jo ingenting gjort os — de tror maaske, at de kommer for at hjælpe os imod Englænderne. — Vi, der staar i Skjul og Dækning, kan da ikke være bekendt bare at »skyde løs« — »uden at de aner det.« — —

Ja, saa bundærlig og hæderlig var den menige Mands Tanker overfor det store Problem — Kamp eller ikke Kamp! Ikke at nogen dansk Soldat var »bange« — nej, tværtimod! »Men Mening skulde der være i det« —

Disse og lignende Overvejelser var fremme, og mere og mere jo nærmere April kom, og allermost maaske Natten inden den 9. —

Altsammen viser det, at vore Folk — fortæller Løjtnant Højerslev — var af en sjælden Kvalitet, ikke alene kampberedte til Fingerspidserne, men ogsaa i Besiddelse af god gammel, dansk Ærlighed i Vurdering og Opfattelse af de foreliggende Forhold, som selv Befalingsmændene med Rette stod uklart overfor. —

I Løbet af Natten indløb Meldinger om, at Grænsegendarmeriet ikke skulde gøre Modstand ved en eventuel Grænseoverskridelse, men gaa tilbage bag de militære Styrker. Kl. 4.15 blev Krusaa besat af Tyskerne, og Kl. 4.17 alarmredes Lejren. Oberstløjtnant Claussen udgav nu sine Ordre til at besætte de befalede og forud indøvede, men ikke forberedte Stillinger hurtigst muligt og til at yde Modstand, og Kl. 4.25 rykkede Kompagnierne paa Søgaard ud — Kompagnierne fra Kværs og Klipleve nogle Minutter senere.

Styrken mod Hokkerup bestod af en halv Deling af Bataillonens 2. Kompagni fra Kværs og 1 Gruppe af Fodfolkspionerkompagniet fra Søgaard, nemlig 1 20 mm Kanon og 1 Trefodsgevær paa Motorcykler, ialt ca. 30 Mand.

Ordren lød paa at besætte Vejgaflen Syd for Hokkerup, ca. 5 km fra Grænsen, klar til at modtage Fjenden.

Kommandoet kom meget hurtigt afsted; der var ingen Vaklen i Gelederne.

Oberstløjtnant Hintz var selvfølgelig til Stede ved Afmarchen fra Søgaard og sluttede sit Farvel til de udrykkende Styrker med at sige:

»Jeg haaber, I gør Jeres bedste som danske Soldater, og saa Gud være med Jer.« Enhver var straks klar over, at det var lidet krigsmæssige Forhold, der

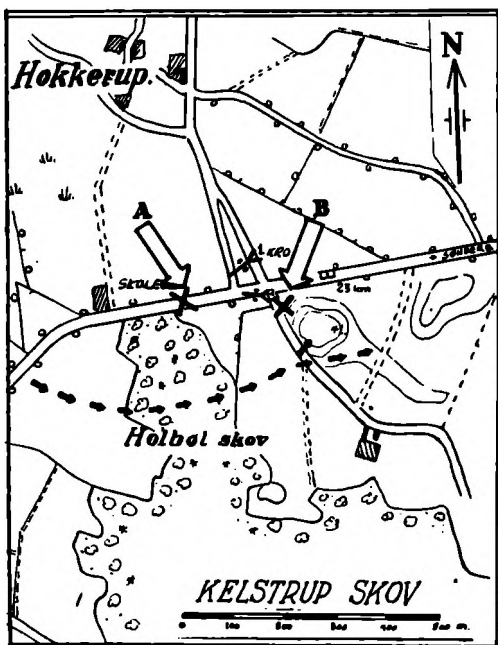
blev budt at kæmpe under. Paa Vejen ud til Hokkerup-Krydset spurgte Sergent Vous Løjtnant Højerslev, der var Fører for Cyklisthalvdelingen, om han vilde tage Ansvar for denne Kamp — »det er jo det rene Selvmord« — men paa Løjtnantens Forespørgsel, om nogen var bange, isaafald maatte de paa hans Ansvar køre tilbage til Kompagniet, — raabte samtlige enstemmigt: »Nej, Hr. Løjtnant«, hvorefter denne raabte: »Saa køør for H. og lad os komme før Tyskerne.« —

Kl. 5,10 var Styrken i Stilling, Cyklisthalvdelingen under Højerslev, Afværgelshalvdelingen under Sekondløjtnant A. Olsen. Sergent Vous var Grupperfører og havde Kommandoen paa venstre Fløj over Cyklistgruppen og Afvæргеgruppens Trefodsgevær (8 mm Rekylgevær). 20 mm Kanonen var anbragt — se Skitsen, Nr. 1!

Beretningen om Kampen er i korte Træk følgende:

Ved 5-Tiden angribes Styrken af Motorcyklister og Panservogne. 20 mm Kanonen beskyder 3 Panservogne, der beskadiges. Kampflyvere beskyder gentagne Gange Styrken fra lav Højde. En tysk 37 mm Kanon bringes i Stilling, men efter at den har skudt et enkelt Skud, bringes ogsaa den til Tavshed.

En fjendtlig Styrke paa ca. 100 Mand trænger nu frem, dækket af 8 Maskingeværer, lettere Morterer og Kampvogne, og gaar til Angreb syd fra og tvinger Be-

- A = Stedet, hvor de røde Kampvogne blev standset.
 B = Stedet, hvor Sgt. Vous faldt.
 - - > = Tyskernes omgaaende Bevægelse.

sætningen til at opgive Kampen. — Senere blev den omringede Styrke frigivet og afmarcherede til Kvartererne.

Hertil kan føjes følgende Enkeltheder, som stammer fra forskellige af Styrkens Befalingsmænd samt fra Egnens Beboere.

Paa Vej til Stillingen blev Cyklisterne beskudt af Flyvere, saaledes at de straks maatte gaa i Flyverskjul; der blev talt 28 Flyvere, og Melding derom indsendtes. 2 Minutter senere fortsattes Fremrykningen til Vejgaflen ved Hokkerup, hvorfra den anden halve Deling kørte videre til Rønshoved. Ved Ankomsten til Vejgaflen Kl. 5,10 var allerede Afværgekompaniets Halvdeling i Stilling og »Vejspærring« etableret. Denne bestod af et gammelt Automobil, en Harve, en Slaamaskine og en Rundsav; saa var der ikke Tid til mere, da Bombemaskiner og Jagere fra Syd nærmede sig. Der var intet forberedt i Retning af Gravearbejder eller Sprængning af Broer og andre Forbindelseslinier. Det var blevet forbudt af Regeringen, fordi det kunde opfattes som en fjendtlig Handling mod en os venligtsindet Nation. End ikke en Anmodning til egne Myndigheder om blot at faa Lov at forberede det allernødvendigste af de iforvejen rekognoscerede Stillinger, hvor det vidstes, Kampen vilde finde Sted, blev afslaet. Guderne maa vide hvorfor — men saadan var det. Det havde været Meningen at fælde et Vejtræ, men dette maatte opgives af Mangel paa Værktøj.

Stillingen, der blev indtaget, var bag et bevokset Gærde, hvor der vel var Skjul, men ingen Dækning. Til højre for Kanonens Standplads, som var til højre i Stillingen, var der en Slags Jordstak, stor nok til at yde nogen Dækning, ligesom der ca. 25 m derfra var et Par Brændestabler, der kunde yde Dækning for Ammunition med gode Tilførselsmuligheder for disse. Syd for Vejen — altsaa til venstre i Stillingen — var Trefodsgeværet anbragt, ligeledes ved et bevokset Gærde, hvorfra der desværre paa Grund af døde Vinkler og levende Hegn kun var et ringe Skudfelt. Alt i alt en daarlig Stilling uden Chancer for at kunne skifte Standplads. — Men Mandskabets Ro og Disciplin gjorde, at enhver Mulighed i Terrainet for Dækning og Sløring efter Forholdene blev udnyttet paa bedste Maade.

Mens dette stod paa, kunde man se et Udhus brænde og følge Kampen paa Lundtoftebjerg, hvor en Styrke bestaaende af 2 Sergenter, 1 Korporal og 15 menige, udrustede med 2 20 mm Kanoner, 2 Trefodsgeværer samt Karabiner var i Kamp med Tyskernes Tanks. —

Solen er ved at staa op — en graalig Taagedis hviler over det smukke, kuperede Terrain. Mandskabet har indtaget deres Stilling ved Kanonen.

Inden lang Tid kommer ca. 30 Flyvemaskiner paa Vej til Norge henover Stillingen. Andre Flyvemaskiner kredser over Styrken. Saa dukker de første lette Panservogne og Opklaringsvogne frem paa Vejen. Da de naaer hen til den lille primitive Vejspærring, giver Skytten Ild paa Ordren: »3 Skud pr. Vogn, og hvert Skud skal ramme!« Skytten har svaret: »Javel!« Klokken er da 5.30. 3 Vogne bliver gjort ukampdygtige. Fjenden er overrasket. — Det varer et Øjeblik, inden han reagerer, og de, der er i Stand til det, springer ned i Grøften. Under Skydningen med Maskinkanonen udviste saavel Befalingsmænd som menige en mønstergyldig Opræden; ikke een af vore svigtede. Der var intet Tegn paa Nervøsitet, endsige Frygt. Alle var ladede med Kampiver, parret med Ønsket om at gøre deres Pligt til det yderste.

Der blev nu skudt uafbrudt i ca. 20 Minutter fra begge Sider. Maskingevæerne knitrede, og Gevæerne knaldede, der var af og til vild Forvirring hos Fjenden, der satte en 37 mm i Stilling imod os — ogsaa den blev hurtigt tavs. — Men pludselig var Tyskerne helt inde i Stillingen. Sekondløjtnant Olsen, der ledede Ilden ved Trefodsdelingen, blev saaret af en Granatsplint, og Trefodsgeværet blev taget.

Under vilde Hyl stormede flere og flere Tyskere bagfra ind mellem vore Folk, som fik Ordre til at kaste Gevæerne. Styrken var nu omsider helt omringet af ca. 100 Mand. — Der blev skudt baade forfra og bagfra samtidig med, at Flyvemaskiner strøg lavt hen over Stillingen, saa al videre Modstand var forgæves. Ildkampen havde da varet ca. 1 Time. Hver Mand gjorde sin Pligt og udviste stor Koldblodighed. Først Nærkampen gav Tab, idet venstre Fløj blev omgaaet og derefter angrebet ved Storm. Kampen fortsattes nu med

de bare Næver, eftersom ingen kunde bruge sine Vaaben uden Fare for egne Kammerater. Først ved Fløjt og Kommandoen »Hold inde« blev Kampen indstillet med det haarde Tab af Sergent Vous og menig 584 Jørgensen af 2. Fodfolkspionerbataillons Afværgekompani samt nogle faa lettere saarede. Sergent Vous blev skudt ned bagfra, under Forsøget paa, for at undgaa at blive taget til Fange, at naa hen til et bagved liggende Hegn eller Gærde for derfra at kæmpe videre.

Sergent Vous ramtes i den ene Lunge; han faldt, men kom dog straks igen paa Benene. Atter blev der givet Ild, og denne Gang ramtes Vous i Ryghvirvlen og segnede om for ikke mere at rejse sig.

Det var Mekaniker Hansen, der under første Verdenskrig havde været Sanitetssoldat, og Hustru, som tog sig af den saarede Sergent. De boede i et Hus, der ligger lige ved Vejgaflen paa den nordlige Side af Vejen Sønderborg—Flensborg, og hertil blev Vous bragt, liggende paa en Dør, og stillet ind i Hansens Dagligstue. Sergent Vous havde lidt et stort Blodtab. Det var klart, at hans Tilstand var haabløs. — En tysk Sanitetssoldat, der var fulgt med, lagde en omhyggelig Forbinding og blev hos ham i den ca. 1½ Time, han endnu var i Live. Et Kvarter før han døde, kom en tysk Overlæge, som gav ham en smertestillende Indsprøjtning — og saa sov han roligt ind i Døden.

»Der blev stille i Stuen« — skriver Morten Kamphøener efter et Besøg paa Stedet — »Danske og Tyske, der stod hos, sørgede uden at sige et Ord. Lige før havde der været Forvirring omkring dem. Nu var det forbi.« —

Kort Tid efter rejstes her som andre Steder, hvor der var blevet kæmpet, hvide Trækors, som straks smykkedes med Kranse og rødhvide Baand. Paa et af disse stod Sergent C. H. Vous' Navn.

Dette Kors, som senere er blevet erstattet med en Mindesten, stod i et Hegn skraas over for den gamle Chaussé-Kro i Hokkerup ved den lille Vej, der fører til Rønshoved. Teksten var skrevet af Kaptajn Louis Nielsen, og paa Korsets Bagside havde alle Kammeraterne med Blyant skrevet deres Navne. — Som Mindestenen nu staar, vil den altid fortælle om, hvad der skete her

Kampen ved Høkkerup efter Maleri af A. M. Mehrn. Frederiksborg Slot, f. t. Søgaard.

Korset i Hegnet.

om Morgenen den 9. April samtidig med, at der til dette Sted vil blive knyttet et Minde om kærlige Menneskers Om-sorg for den døende unge Underofficer og den smukke Maade, hvorpaa Sogne-børnene hædrede ham. Trækorset, som senere blev overgivet til Søgaard, findes nu paa Tøjhusmuseet i København. —

Paa den anden Side af den smalle Vej var det, at Jørgen Jørgensen faldt. Han var en af Kompagniets bedste Soldater og døde paa Vejen til Sct. Franziskus Hospital i Flensborg. Efter en Andagt paa Søgaard førtes han i en tysk Rustvogn til København, fulgt af en Løjtnant, en Korporal samt en menig. Begravelsen fandt Sted paa Vestre Kirkegaard.

Af andre saarede ved Høkkerup havde vi de menige 207 Jensen og 209 Jepsen.

— En Del Knubs vankede der under Haandgemænget, men det mærkes ikke, naar Livet staar paa Spil!

Under tysk Bevogtning førtes nu det danske Mandskab Syd paa mod Krusaa Toldstation, men kom iøvrigt pr. Fodmarch i Løbet af Dagen igen tilbage til deres gamle Kvarterer, alle i Bevidstheden om, at enhver havde gjort sin Pligt under Kampen.

De faa danske Soldater kæmpede eksemplarisk, tappert og roligt. Som ly-sende Eksempel kan ogsaa nævnes menig 222 Goth, der under voldsom Ild fra tyske Soldater paa Jorden og fra lavtgaende tyske Flyvemaskiner uan-tægtet fortsatte sin velrettede Skydning med Rekylggevær og til sidst, da Ty-skerne helt har omringet den danske Styrke, springer op og staaende skyder Fejld.

Som et andet Eksempel paa, hvor haardnakket der blev kæmpet fra dansk Side, kan endelig nævnes, at Skytten ved Maskinkanonen, menig 573 Nørholt, blev ved med at skyde, efter at Fægtningen var til Ende, og først holdt inde, da en tysk Officer tog ham i Nakken og sagde, at han havde gjort det godt nok, men nu skulde han høre op med Skydningen.

En tysk Oberst udtalte efter Kampen om de danske Soldater bl. a.: »Schneidig sind sie nicht, aber frech, und schiessen können sie.«

Løjtnant Højerslev fortæller, at hans Kvartervært i Sønderjylland, som i 4 Aar var tvunget til at kæmpe paa tysk Side i forrige Verdenskrig, bl. a. ved Verdun, efter Kampen havde sagt: »Det var mere end Mod hos Jer, at I med saa faa Folk tog Kampen op mod en saa stærk og krigsvant Fjende.« Paa Løjtnantens Svar til ham, at vi jo kun gjorde vor Pligt, svarede han, at det ikke er Pligt at kæmpe, naar man ikke engang kunde give os et Hul at kæmpe fra, og at Tyskerne aldrig vilde have budt dem saa ulige Kampforhold, uden Chancer.

Tabene ved Bataillonen og Afværgekompaniet udgjorde denne Dag ialt

7 Faldne og 15 Saarede.

Tyskernes Tab var officielt 1 (een) Falden. — Man sagde dog dengang i 1940, at Amtslægen i Tønder anslog de tyske Tab til ca. 240 Faldne og Saarede, og ovenstaaende Citat fra den tyske Oberst (»und schiessen können sie«) peger jo i den Retning; det kan ogsaa anføres, at der paa Franziskus Hospital var mindst 4 store Stuer belagt med tyske Saarede — og kun een med 4 danske Soldater.

Mindestenen i Hegnet.

*Ved Grænsen stod der en lille Hær,
som kendte sin Pligt og greb til Gevær,
med Livet som Indsats — for Overmagt stor,
de segned — forblodte paa Danmarks Jord.*

Carl Henrik Vous

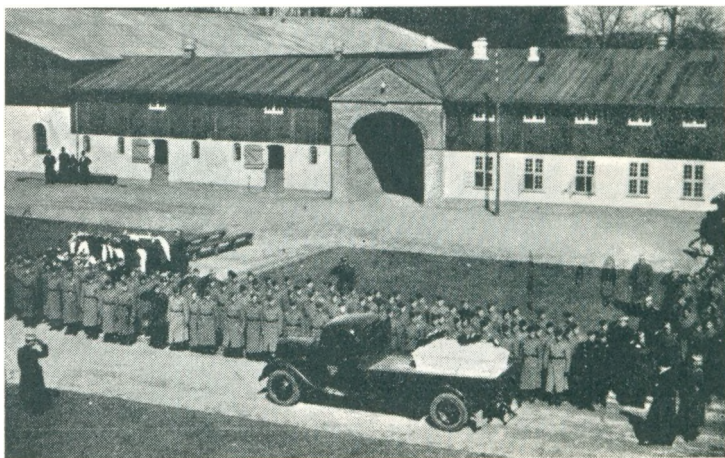
var født i Humble Sogn paa Langeland den 9. Februar 1915 som ældste Søn af en Børneflokk paa syv. Efter at have taget Mellemskoleeksamen fra Humble Realskole kom Vous til Landbruget, hvor han i de følgende Aar fik sin Uddannelse, kun afbrudt af et Gymnastikkursus paa Hadsten Gymnastikskole. 10. Maj 1935 meldte han sig som Rekrut ved 16. Bataillon i Odense; gennemgik Jydske Divisions Korporalskole i Haderslev, hvorefter han forrettede Tjeneste som Underkorporal og som Korporal. I Vinteren 1936-37 var Vous Elev paa Fodfolkets Serjentskole, blev Serjent ved 16. Bataillon 8. Maj 1937. Da Krigen udbrød, gjorde han som tidligere nævnt Tjeneste ved 4. Bataillon.

»Om han var glad ved sin Militærtjeneste?« — »Ja, ubetinget ja,« siger hans Fader. »Der var nok en Tid, han vaklede lidt, det var, da han fik Pladsen som Fængselsbetjent, men Militæret havde hans største Interesse« — og som en af hans Kammerater udtalte en 9. April ved den hvert Aar tilbagevendende Højtidelighed ved Graven: »Carl Henrik Vous var den fødte Soldat.« —

Allerede som Underkorporal var han ofte til Raadighed for det senere ved Lov forbudte Motorordonnanskorps, hvor han gjorde god Tjeneste, og hvor han selv afholdt alle Udgifter. Vous stod saaledes i militær Henseende godt rustet til som Gruppefører at kunne gøre fortrinlig Gavn, hvilket jo ogsaa hurtigt viste sig at være Tilfældet. —

Løjtnant Højerslev fortæller, at Sergent Vous i det Øjeblik Tyskerne begyndte at myldre frem, kaldte paa sin Delingsfører antagelig for at advare ham, men blev i samme Øjeblik haardt saaret af Skudet i Lungen. Sergenten udbrød flere Gange: »Hvorfor skal jeg dø, jeg vil ikke dø, jeg er saa ung« og gentog sin Kalden, som dog ikke i Kampens Hede gav noget Resultat — og da endelig Kampen var til Ende, og Delingsføreren vilde nærme sig den haardt saarede, blev dette forhindret af Tyskerne — alle var jo nu Krigsfanger!

C. H. Vous' Kiste ankommer til Søgaard.

Sergenten blev nu som tidligere omtalt baaret ind til Mekaniker Hansen, hvor han udaandede med Konens Haand i sin og kaldende paa sin Mor. —

Et Par civile, bevæbnede Hjemmetyskere, som forsøgte at trænge ind i Sergentens Dødsværelse, standsedes af Fru Hansen. »De satte endda Foden indenfor Døren,« fortæller Fru Hansen, »men jeg lukkede Døren i og lod dem vide, at her havde de ikke noget at gøre.« —

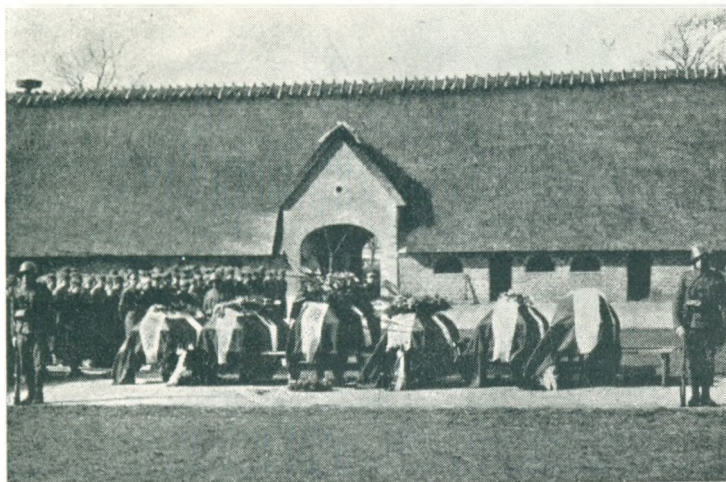
Kompagnichefens Afsked med Sergent Vous var en for ham pinlig Oplevelse. Om denne beretter Kaptajn Nielsen følgende:

»Da jeg som Krigsfange marcherede fra Kværns og sydpaa og derved pas-

serede Hokkerup, blev jeg af en tysk Underofficer anmodet om at følge ham ind til Hansens for at identificere en død dansk Soldat, som var bragt derind. Den tyske Læge havde været saa »uheldig« *helt* at fjerne Personmærkerne fra nogle døde og saarede danske Soldater, og nu vidste han ikke, hvem det var, der laa død der. Vous' Delingsfører fra Rekruttiden, Sergent J. L. A. Larsen, som stod ved Siden af mig netop i det Øjeblik, bad om at faa Lov til at gaa med. Jeg indvilgede i begge Dele. —

Soldaten var Sergent Vous. Han laa paa en Dør, brugt som Baare. Hans Kammerat, som fulgte mig, brød ud i en hjerteskrærende Graad.«

Ved det danske Politis Foranstaltning blev Sergent Vous samme Dags Morgen lagt i Kiste, smykket med Fru Hansens Azaleablomster, som hun kort forinden havde faaet til sin Fødselsdag. Der blev nu afholdt en Andagt af Lærer Gammelgaard, hvorefter Kisten, medens Kirkeklokken ringede, blev ført til Holbøl Kirke, hvor Præsten dækkede Baaren med Præstegaardens Dannebrogslag. Senere førtes den til Søgaard, hvor alle de i Kampen faldne blev samlede, inden de førtes til deres Hjem.

De 6 Kister paa Søgaard.

4. Bataillons Garnisonsby, Odense, var tidlig om Morgenen den 9. April blevet alarmeret, takket være Sergent D. J. G. Gjedde, der var paa Orlov, og som straks, da han erfarede, hvorledes Forholdene i Sønderjylland havde udviklet sig, havde telefoneret til Odense, hvor Kasernen omgaaende blev sat i Forsvarsstand samtidig med, at der udsendes motoriserede Cyklepatrouiller mod Nyborg og Middelfart til Rekognoscering af Fjendens Bevægelser.

Medens disse og andre Forholdsregler blev taget, kom Ordren: »Der maa ikke gøres Modstand« — en Ordre, som saa at sige lammede hele Garnisonen. Det var ikke blide Ord, der faldt — ingen forstod den Beslutning, som Konge og Regering havde taget, men eet var alle enige om: 9. April blev en Sorgens Dag for Danmark.

Da Meldingerne Syd fra kom om det første Tab, som var, at Sergent Vous var faldet, hejstes Flaget paa halv til Ære for denne, der jo havde faaet en Død, som det sømmer sig en ægte Soldat.

Foruden Sergent Vous efterlodes af Bataillonens Mandskab paa Kamppladserne i Sønderjylland ialt 5 Døde. Disse 6 Faldne førtes den 11. April hjem til Odense Kaserne, hvor Parolsalen var blevet indrettet paa smukkeste Maade til at modtage dem. Det tjenstgørende Mandskab paraderede paa Ka-

sernepladsen under en Sørgenhøjtidelighed, der iøvrigt overværedes af de Faldnes Paarørende, Byens højere civile Myndigheder, Repræsentanter for Soldaterforeninger m. fl.

De 6 med Dannebrog og Blomster smykkede Kister var stillet foran den paraderende Bataillon, og staaende ved Bataillonens Fanevagt udtalte Regimentschefen, Oberst R. L. M. Mikkelsen, følgende:

»Lad præsentere Gevær.« »Sænk Fanen!« »Danske Soldater!« »Danske Borgere!«

»I en for vort Fædreland saare alvorlig Stund har jeg det tunge Hverv at modtage 6 af Regimentets unge, tro Soldater, der faldt under Fægtningen den 9. April, men det er tillige et ærefuldt Hverv at modtage disse 6 af Regimentets Sønner. — Jeg har ønsket, at de Faldne skulde føres til den gamle Kaserne, for at vi kunde tage Afsked med dem her — her, hvor de fik deres første Uddannelse som Soldater — her, hvor de glade og frejdige drog ud — her skal lyde en Tak saa hjertelig og inderlig, som jeg formaar at udtrykke den.

Vi takker for det Offer, I har bragt, da I uden Tøven stillede Jer imod en knusende, fjendtlig Overmagt; fordi I uden Vaklen opfyldte Jeres Soldater-

pligt og udgød Jert Blod til Forsvar af Sønderjylland — det Sønderjylland, i hvis Jord man end ikke havde undt Jer at grave et Hul at dø i. Men det skal siges her i Dag:

I har ved Jeres Færd raabt ud over den Danske Hær, over det danske Folk, ja, over hele Verden:

Det var ikke den Danske Soldat, der svigtede — det var andre!

Vi sænker Bataillonens gamle Fane ved Jeres Kister og takker Jer.

Æret og velsignet være Eders Minde.«

Til de Paarørende udtalte Regimentschefen:

»Jeg ved godt, at Menneskeord formaar saa lidt at trøste i den store Sorg. De har haft — men en Trøst maa det dog være for Dem at vide, at Deres Dreng har gjort sin Pligt til det sidste; jeg ved ogsaa, at den virkelige Trøst skal hentes ovenfra, fra den Gud, der gav sin Søn som Offer, og som har givet os de Ord, at ingen har større Kærlighed end den, der sætter Livet ind for sine Venner.« —

Derefter talte Regimentets Feltpræst, Pastor Pontoppidan Thyssen, og Kisterne blev ført til Parolsalen, hvor de blev overgivet til Forældrene.

I Løbet af et Par Dage blev alle Kister afhentet, og hver Gang traadte Vagten til Gevær og gav med præsenteret Gevær de faldne Soldater det sidste Farvel fra deres gamle Kammerater og Kaserne.

Sergent Vous' Kiste blev samme Dag ført til Humble paa Langeland, hvor Begravelsen fandt Sted under stor Højtidelighed. Til Stede var af Repræsentanter fra Hæren, Kompagniets Chef, Kaptajn Louis Nielsen, Korpsofficiant J. A. K. Rasmussen samt flere andre. —

Paa Sergent Vous' Grav er der rejst en Sten med Inskription.

At ikke alene Underofficererne er interesseret i det smukke Gravmæle ses af, at Forsvarsbrødrene paa Langeland har skænket en Flagstander og et Flag, saa der i Fremtiden kan flages paa Mindedage. Første Gang Flaget var hejst paa halv, var 9. April 1946, hvor der fandt en større Højtidelighed Sted, og hvor Underofficersforeningens Krans blev nedlagt. Dette Aars Mindehøjtide-

lighed var særlig smuk, idet der her som andre Steder i Landet, hvor Soldater, der mistede Livet i Kampen for Fædrelandet, var begravede, blev nedlagt Krans fra Hans Majestæt Kongen.

Hvert Aar har Kransenedlægning fundet Sted, og hver Gang afsluttes Højtideligheden med, at de mange Fremmødte samles i Sergent Vous' Hjem, hvor »Dansk Underofficersforening« har bragt sin varmeste Hilsen og takket for al Gæstfrihed fra Hjemmets Side.

Sergent Vous' Chef, Kaptajn Nielsen, omtaler disse Besøg paa følgende Maade:

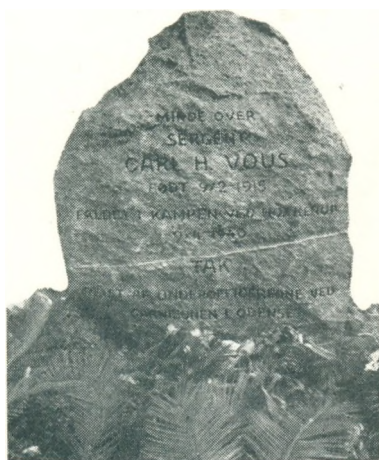
«— — — Efter mine officielle Hverv aflagde jeg hver Gang et Besøg i hans Hjem, hvor jeg blev betragtet som en kær Gæst, og hvor jeg følte mig saa inderligt velkommen — og hvor jeg saa, at hans Mor var en rigtig Mor, en Mor for sine Børn, en elsket Mor.» —

— — —

»De Ofre i Blod, der er ydet, har ikke været forgæves,« udtalte Chefen for Generalkommandoen, Generalløjtnant Prior, den 12. April i en Dagsbefaling til Hæren. »De har vist for alle, at den enkelte var rede til at ofre sig for sit Land, og at Afdelingerne har gjort deres Pligt som gode, danske Afdelinger.«

»I Mindet om disse danske Soldater, hvem det var forundt at ofre Livet for Konge og Folk,« slutter Generalen, »vil vi sætte vor Lid til en lysere Fremtid.«

Denne Dagsbefaling er et kært Eje for Sergent Vous' Forældre og Familie til Minde om deres Søn, den eneste Underofficer, der faldt i Kampene den 9. April.

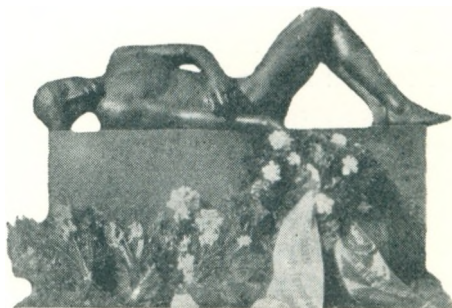
Stenen i Humble.

Men ogsaa 4. Bataillon, der fornylig fyldte 335 Aar, og som nu har faaet sit gamle Vaabenmærke, den gyldne Lindorm, kronet med Christian IV's Navnetræk, kan gennem Sergent Vous' Kampaand og Mod hin 9. April føje et nyt, smukt Blad til sin hæderfulde Historie, der fortæller om de mange, der gennem Tiderne har sat Livet ind for Konge og Fædreland.

»Krigen kræver Mænd« stod der paa en af Bataillonens gamle Faner — og det gælder den Dag i Dag.

— — —

Ti Aar er nu gaaet — og alle Danske bør paa denne Dag i Taknemmelighed sende Tanker til de Mænd, som var de første, der ofrede Livet i Danmarks Frihedskamp — denne Kamp ved Danmarks *Sydgrænse*, der gav vort Land den Plads i de kæmpende Demokratiers Række, som det ellers ikke vilde have opnaaet; der blev jo saa at sige ud over paa Amalienborg ikke kæmpet andetsteds.

— Med megen Ærefrygt bør vi mindes vore Faldne den 9. April 1940. Modigt og uden Tøven satte de Livet ind og viste herved den danske Ungdoms Vilje til at kæmpe for det, som er vort:

Et frit Danmark.

Tak for din Daad til det Sidste.
Alt gav Du
for intet at miste,
Du ofred dit Liv.
Hvorfor, blot fordi
vi andre ku' LEVE,
da Alt var forbi.
Tak, Vous —
Tak for din Daad til det Sidste.

K. E. Asaa,
Sergent.

KILDER:

- »9. April«. *Skildret i Breve fra Danske Soldater*. København 1940.
Styrken ved Hokkerup. S. 73 f.f.
- »Fem Aar«. Indtryk og Oplevelser; I. København 1945.
Kampene i Sønderjylland. S. 24 f.f, 42 f.f.
Andre Krigshandlinger. S. 61 f.f.
- Stamliste for faste Befalingsmænd o.l.*
Sergent Carl Henrik Vous.
- Soldaterbog for Nr. 523 C. H. Vous*.
- »9. April i Billeder«. København, 1940.
- »Sønderjylland 9. April 1940«. Haderslev 1940.
- Morten Kampbøveren: Et Mindekors ved Vejen —*
Berlingske Aftenavis, 7.-5.-1940.
- Endvidere Meddelelser fra:
Dansk Underofficersforening, Lokalafdeling »Fyn«.
Martha og Johannes Vous, Humble, og
Fru Mekaniker Bothilde Hansen, Hokkerup.
Kaptajn Louis Nielsen, Odense.
Løjtnant H. J. Højerslev, København, og
supplerende Oplysninger til »9. April« af Kaptajn Arne Stevns
samt forskellige Numre af
»Underofficeren«.

PERSONLISTE

Asaa, K. E., Sergent	29
Christensen, E. B., Sognepræst	23
Christian X, Konge til Danmark	27
Claussen, S. E., Oberstløjtnant	10, 12
Gammelgaard, M. C., Førstelærer	23
Gjedde, D. J. Galtrup, Oversergent	24
Goth, E., menig Nr. 222/1939-II	18
Hansen, M., Mekaniker, Handelsmand	16, 22, 23
Hansen, B., Frue	16, 22, 23
Hintz, P., Oberstløjtnant	11, 12
Højerslev, H. J., Løjtnant af Reserven ..	12, 13, 19, 22
Jensen, B. I., menig Nr. 207/1939-II	18
Jepsen, L. O. M. K., menig Nr. 209/1939-II	18
Jørgensen, J., menig Nr. 584/1939	16, 18
Kamphøverer, M., Redaktør	16
Larsen, J. L. A., Sergent	23
Laustsen-Thomsen, Kreds- og Amtslæge, Dr. med	19
Mehrn, A. M., Malerinde	17
Mikkelsen, R. L. M., Oberst	25, 26
Nielsen, L. M. K., Kaptajn	10, 16, 22, 26, 27
Nørholt, J., menig Nr. 573/1939-II	15, 19
Olsen, A., Sekondløjtnant	13, 15
Prior, W. W., Generalløjtnant	27
Rasmussen, J. A. K., Korpsofficiant	26
Schack, S. A., Kaptajn	11
Thyssen, E. Pontoppidan, Sognepræst	26
Vous, C. H., Sergent 5, 10, 13, 16, 18, 21, 22, 23, 24, 26, 27, 28, 29	29
Vous, A. J., Fragtmand	21, 27
Vous, M., Fru	22, 27

Dette Mindeskript, udsendt af »Dansk Underofficersforening af 1939«, er trykt i 1000 Eksemplarer, hvoraf de 500 er nummererede.

★

Tekst: Hærarkivaren, Kaptajn Axel Pontoppidan.

Tegninger: Officiant Erik Frost.

Fotografier: Th. Christesen, Aabenraa og
C. J. Christoffersen, Odense.

Tilrettelægning: Oversergent Knud Særmark-Thomsen.

Clichéer: I/S Lind Hansens Eftf.

Bogtryk: Bogtrykkeriet Antikva A/S

★

Dette Eksempel er Nr.

